

Tisztelt Hölgyem/Uram! Kedves Szülő/Gondviselő!

A területi védőnői ellátás feladatai közé tartozik a tájékoztatás a gyermek jogairól, az egészségügyi ellátáshoz való jogairól és a törvényes képviselő ez irányú feladatairól, kötelezettségeiről.

A védőnői szolgálat részéről a várandós időszakban már adunk tájékoztatást az egészségügyi ellátással összefüggő legfontosabb jogokról és kötelezettségekről. Tájékoztatásunkat most a gyermekek jogaival és az érvényesítésükhöz szükséges szülői kötelezettségekkel folytatjuk.

Egészséget, boldogságot kívánunk a család minden tagjának!

Területi Védőnői Szolgálat

A gyermekeket is megilletik ugyanazon jogok, mint a felnőtteket. Az emberi életek értéke között nem lehet jogilag különbséget tenni. Ahhoz azonban, hogy ezekkel a jogokkal a gyermekek képesek legyenek élni, a felnőtteknek kell számukra biztosítani a szükséges feltételeket. Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemre és gondoskodásra. A gyermek szülei, családja, az állam és a társadalom valamennyi tagja is köteles a gyermek jogait tiszteletben tartani és biztosítani számára a megfelelő fejlődéshez szükséges feltételeket.

1989-ben New York-ban az ENSZ tagállamok aláírtak egy egyezményt a gyermekek jogairól. Ez a megállapodás, azért jött létre, hogy a világ minden országában ugyanazokat a gyermekjogokat tartsák be. 1991-ben Magyarország is aláírta az Egyezményt. Az Egyezményben foglaltakat beépítették Magyarország jogrendjébe. Sok jogszabály rögzíti különböző szempontok szerint a gyermekek jogait.

Tájékoztatónkban a Gyermekjogi-egyezmény mentén röviden ismertetjük a gyermekjogokat, majd külön kitérünk az egészségügyi ellátással összefüggő gyermekjogokra és az érvényesítésükhöz szükséges szülői kötelezettségekre.

Az ENSZ Gyermek Jogairól szóló Egyezményének rendelkezései:

1. Az itt felsorolt gyermekjogok mindenkit megilletnek, aki még nem múlt el 18 éves.
2. Tilos a megkülönböztetés. Ezek a jogok mindenkit megilletnek, függetlenül fajától, vallásától és képességeitől, valamint attól, hogy mit gondol, mond vagy, hogy milyen családból származik.
3. A felnőtteknek, a gyermekekkel foglalkozó szervezetteknek minden gyermekeket érintő helyzetben olyan döntést kell hozniuk, ami a gyermekek számára a legjobb.
4. Az államnak mindent meg kell tennie, amit csak tud, hogy a gyermekjogok a lehető legjobban érvényesüljenek.
5. Az államnak lehetővé kell tennie, hogy a család és a közösségek megtanítsák a gyermekeknek, milyen jogaik vannak, és hogyan élhetnek velük.
6. Minden gyermeknek joga van az élethez. Az állam a lehetséges legnagyobb mértékben biztosítja a gyermek életbenmaradását és fejlődését.
7. Minden gyermeknek joga van, hogy anyakönyvezzék, hogy legyen neve, és állampolgársága, hogy ismerje szüleit, és lehetőség szerint azok gondoskodjanak róla.
8. Az államnak tiszteletben kell tartania a gyermekek névhez, állampolgársághoz és családi kapcsolatokhoz való jogát.
9. A gyermekeket nem szabad szüleiktől elszakítani, legfeljebb saját érdekükben. Azoknak a gyermekeknek, akiknek elváltak a szülei, joguk van mindkét szülővel tartani a kapcsolatot, hacsak ez nem sérti a gyermekek érdekét.
10. Azoknak a családoknak, amelyek több országba szakadtak, joguk van ezek között az országok között utazni azért, hogy a gyermekek és szülei kapcsolatban maradhassanak vagy, hogy újra egyesülhessen a család.
11. Az államoknak mindent meg kell tenniük azért, hogy a gyermekeket ne vihessék el jogtalanul hazájukból.
12. A gyermekeknek joguk van arra, hogy megmondják, szerintük mi történjen, amikor a felnőttek rájuk vonatkozó döntéseket hoznak, és joguk van ahhoz is, hogy őket meghallgassák, véleményüket tekintetbe vegyék.
13. A gyermeknek joga van a véleménynyilvánítás szabadságára, joga van információhoz jutni és ezt másokkal megosztani mindaddig, amíg az információ másokra nézve nem káros.

14. Az állam tiszteletben tartja a gyermek jogát a gondolat-, a lelkiismeret- és a vallásszabadságra, és a szülőknek azt a jogát és kötelességét, hogy a gyermeket e jogának gyakorlásában képességei fejlettségének megfelelően irányítsák.

15. A gyermeknek joga van másokkal találkozni, csoportokhoz csatlakozni mindaddig, amíg ezzel nem akadályoz másokat jogaik gyakorlásában.

16. A gyermeket nem szabad alávetni magánéletével, családjával, lakásával vagy levelezésével kapcsolatban önkényes vagy törvénytelen beavatkozásnak, sem pedig becsmérlésnek vagy jó hírre elleni jogtalan támadásnak.

17. A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megbízható, információkhoz jusson a tömegtájékoztatásból. A felnőtteknek segíteniük kell abban, hogy a gyermek a tömegtájékoztatáson keresztül szociális, szellemi és erkölcsi jóléte előmozdítását, fizikai és szellemi egészségét szolgáló információkat kapjon.

18. A szülők közösen felelősek gyermekük felneveléséért, és mindig a gyermek legfőbb érdekét kell figyelembe venniük. Az államnak különböző gyermekjóléti intézmények, szolgáltatások biztosításával kell támogatniuk a szülőket.

19. Az államnak biztosítania kell, hogy a gyermekről megfelelő módon gondoskodjanak, és meg kell védenie minden, akár a szülei vagy gondozói által elkövetett fizikai, lelki durvaságtól, erőszaktól, kizsákmányolástól, elhanyagolástól.

20. Minden olyan gyermeknek, akiket saját családja nem gondozhat, joga van különleges védelemhez és segítséghez. Róluk az államnak helyettesítő védelem útján kell gondoskodnia.

21. Örökbefogadásnál elsősorban a gyermekek legfőbb érdekeit kell figyelembe venni.

22. Azokat a gyermekeket, akik menekültként érkeznek az országba, ugyanazok a jogok illetik meg, mint az itt születetteket.

23. Ha egy gyermek fogyatékossgal él, akkor joga van a különleges gondoskodáshoz és segítséghez, hogy teljes életet élhessen.

24. A gyermeknek joga van az egészséges élethez, a lehető legjobb egészségi állapothoz, valamint, hogy orvosi ellátásban és gyógyító-nevelésben részesülhessen. Ennek biztosítására az államnak és a szülőknek is minden lehetséges erőfeszítést meg kell tennie.

25. Rendszeresen felül kell vizsgálni azoknak a gyermekeknek a helyzetét, akikről szülei helyett intézmények gondoskodnak.

26. Az államnak külön anyagi segítséget kell nyújtania a szülségeet szenvedő családokban élő gyerekeknek.

27. Minden gyermeknek joga van olyan életszínvonalhoz, amely lehetővé teszi kellő testi, szellemi, lelki, erkölcsi és társadalmi fejlődését. Elsősorban a szülők/gondviselők, alapvető feladata, hogy lehetőségeik határai között biztosítsák a gyermek fejlődéséhez szükséges életkörülményeket. Az államnak segítenie kell azokat a családokat, amelyek nem tudják ezt biztosítani.

28. Minden gyermeknek és fiatalnak joga van az ingyenes alapfokú oktatáshoz.

29. Az oktatásnak segítenie kell, hogy minden gyermek a lehető legteljesebb mértékben kibontakoztathassa személyiségét és tehetségét. Meg kell tanítani a gyermekeket a saját jogaikra, és mások jogainak tiszteletére. Fel kell készíteni minden gyermeket arra, hogy békés, és felelősségteljes életet éljen.

30. A gyermeknek joga van, hogy megtanulja családjá nyelvét és szokásait, és attól függetlenül gyakorolja ezeket, hogy az ország lakosságának többsége ezt használja-e vagy sem.

31. Minden gyermeknek joga van a pihenéshez, a játékhoz és ahhoz, hogy különböző programokban vegyen részt.

32. Az államnak meg kell védenie a gyermeket az iskoláztatását veszélyeztető, egészségére, fejlődésére ártalmas munkától.

33. Az államnak meg kell védenie a gyermekeket mindenféle tiltott kábítószerrel, és a droggereskedelemtől.

34. Az államnak meg kell védenie a gyermeket a nemi kizsákmányolás és a nemi erőszak minden formájától.

35. Az államnak meg kell akadályozni a gyermekek elrablását, eladását vagy a velük való kereskedelmet.

36. A gyermeket meg kell védeni a jólétére káros kizsákmányolás bármely más formája ellen is.

37. Nem szabad kegyetlenül bánni azokkal a gyermekekkel, akik jogsértést követtek el.

38. A 16 év alatti gyermekek nem állhatnak be katonának.

39. Az elhanyagolt, kizsákmányolt, áldozattá vált gyermeket különleges gondoskodás illeti meg, hogy visszanyerhesse önbecsülését.

40. A bűncselekmény elkövetésével vádolt gyermekeknek jogi segítséget kell nyújtani.

A gyermekek egészségügyi ellátással összefüggő jogai:

Egészségügyi ellátásuk során a gyermekeket is megilletik mindazok a jogok, amik a felnőtteket. Az állam, a gyermekek egészséghez, egészségügyi ellátás igénybevételéhez való jogát – egyéb más intézkedések mellett – a gyógyító-megelőző egészségügyi ellátás megszervezésével biztosítja.

Ennek keretében biztosítja a területi védőnői ellátást is.

A védőnő, a védőnői szolgáltatás nem választható. A területi védőnői ellátás a települési önkormányzat által kialakított körzetben biztosított, a körzetben lakcímmel rendelkező, vagy életvitelszerűen ott tartózkodó magyar állampolgár, valamint külön kérésére a Magyarország területén lakcímmel rendelkező, és itt tartózkodó külföldi állampolgár számára. A védőnői ellátás az alapellátás része, (nem sürgősségi ellátás) a szolgáltató által kiírt tanácsadási időben, valamint a védőnővel egyeztetett időpontban, munkaidőben vehető igénybe.

A szülők gyermekük egészségügyi ellátásával kapcsolatos kötelességei:

A gyermek jogainak érvényesítése a szülő felelőssége és kötelessége. A szülőnek kell biztosítani, hogy az ellátást a gyermek igénybe vehesse, élhessen az egészséghez fűződő jogaival, akár betegsége esetén, akár az ezt megelőző ellátások: védőnői ellátás, szűrővizsgálatok, védőoltások stb. igénybevétele során. Ennek megfelelően a szülő a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és szervezetekkel, továbbá a hatóságokkal köteles együttműködni. A gyermek részére a házi orvosi, házi gyermekorvosi és védőnői egészségügyi szolgáltatás nem utasítható vissza. A szülő, a gyermek egészséges fejlődése érdekében köteles a védőnővel a feladatai ellátása során együttműködni, gyermeke védőnői tanácsadáson, szűrővizsgálaton, kötelező védőoltáson, történő részvételéről gondoskodni. Ha a szülő e kötelezettségeinek írásbeli felszólításra sem tesz eleget, az súlyos veszélyeztetésnek minősül és a védőnő köteles ezt a hatóságok felé jelezni, akik a gyermek érdekében meghozzák a szükséges hatósági intézkedéseket.

A tájékoztató az alábbi jogszabályok alapján készült:

- 1991. évi LXIV. törvény a gyermek jogairól
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
- 2015. évi CXXIII. törvény az egészségügyi alapellátásról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 49/2004. (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról

TÁJÉKOZTATÓ SZÜLŐK RÉSZÉRE A GYERMEK JOGAIRÓL, AZ EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ JOGAIRÓL

